

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ П. Нешадовићъ.

ТЕЧ. VI.

Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. сп. одј врсте за један пут а 5 кр. сп. за три пута.

№ 28

Женидба безъ любави.

(Продужено)

Сестра моя — Маркиза — била је усхићена одъ радости; она је радо имала овака позория, а ово заиста била је чудна сцена. Међу тимъ Анатоль није заборавио на историју госпога Лас-Бермехаса ю она сама може преповедати, историју кое је она сама била главно лице, и која је читавъ данъ савъ Паризъ забављала кадъ је била печатана у новинама. Онъ је съ помоћу Маркизе повео разговоръ тако вешто, и навео госпоју Лас-Бермехаса на овай предметъ. Но мени се чинило да је и она сама рада била, ако и есте ово било деветдесетъ девети путъ, почети преповедку о ономъ догађају у комъ је она играла онако сјајну рулу.

Међутимъ на прво питанје грофа Анатола одговорила је она само:

— Да; то је истина, мене су осудили били да стреляю као простогъ солдата; но опетъ је болѣ, него умрени на вешала или на гилотини, ако, истину рећи, то човеку ни па умъ непада кадъ му је смртъ предъ очима.

— Вась су осудили стрелати! повиче Маркиза, и мене су били осудили на смртъ 1793. године но нису ме могли наћи. . . . И ови злодѣји вальда су се сажали на вась, и нису се усудили убити вась?

Госпожа Лас-Бермерхас је главомъ. — Они су смељи, воја сама некимъ чудомъ избављена одъ смрти. — Она је ућути, као да је тронута одъ оногъ страшногъ успоминја; затимъ, баџивши као крадомъ погледъ на Теобалда, кој је непрестано чертао, продужи далј:

— Мой је супругъ убиенъ подъ бедемима Виторије; а останемъ после њега сама, у земљи преиспунђеној отгорчена међу две парте, које су се биле и секле безъ поштеде. Вајало ми је бежати у планину и тражити спасение у каквомъ селу. Но и тамо, какву сама је могла наћи безопасност? какавъ је пасошъ могао заштитити мене одъ разбойника, кој се у међусобномъ рату не бојаштиге. И я се рѣшимъ бежати.

Самњомъ је био само једанъ слуга; я нисамъ узела ни пасоша ни заштитногъ листа, да се не би сетили о момъ намѣреву.

Я изиђемъ изъ Виторије на момъ интову, као да би ишла на село; узела сама са собомъ само мало хальина а златни накитъ ушијемъ у астуке интова. О, како је страшанъ био овай путъ! ми смо путовали по предѣлу гладномъ и опустошенимъ Путови су били искаравени, поля необраћена, села пуста, који житељи, бѣже како угледају мундиръ, и мрзе на обе стране; јръ и карлисти и приврженци Христине једнако је угњетавају.

„Съ почетка намъ је све благопријатствовало; ми смо путовали брзо, по странптицама, да неби пали Геријасима у руке, и я сама провела две ноћи у опустившимъ колибама. Трећи данъ у вече дођемо у неку једну венту у предѣлу Естеле, мазгје мое биле су одъ умора са свимъ ослабиле, и я сама морала овде зауставити се. Но да ли ви знаете шта је то венча? Ово је здание или брље рећи шуша, у којој спавају заједно свештеници, трговци, солдати, просијаци и кирици. Но шта смо знали чинити? Вајало намъ је овде уставити се. После вечере слуга мой Перико, легне спавати на сламу подъ ведримъ небомъ, а я одемъ у интова и трудила сама се заспати. Ноћ је била права кастилска, топла и ведра, мой интова стояо је подъ једнимъ великимъ дудомъ предъ вратима венче. Око поноћи уздигне се месецъ на небо сјајанъ и пунъ. Могло се мислити да се скоро зора приближује. Предамномъ се простирала прекрасна равница насађена где-где цбуновима дрва: на хоризенту видили су се зидови и торонъ градића, окруженихъ мрачнимъ брдима. Све је спавало у овоге пустеј окolini, кромъ поща кој је цвркутао исподъ траве. Како је чисто било небо! какова тиха и прекрасна ноћ. Како се лепо чинило живити у овомъ блаженомъ предѣлу испунјеномъ првимъ мирисомъ јесенњегъ цвећа! Ко би могао помислити да је пламенъ, грабежъ и смртъ тако близу?

Гледећи на све ово я задремамъ но сваки часъ уморене очи мое отварале су се и бацале погледъ на даљину. Па једанъ ма учини ми се као да опажамъ где-ди варнице, но бледе, одъ светлости месеца; затимъ разда се нека страна вика изъ даљка, и одма повторена буде близу мене. Я притомъ пробудимъ се са свимъ. Перико дотрчи устрошено къ мени.

— Сеньора, рекне онъ мени сасвимъ уплашено премда је био човекъ сасвимъ слободанъ: одъ Естеле иду карлисте, шта ћемо чинити? —

Бѣжати, овай часъ бѣжати! одговоримъ му я. —

— За луду! болѣ би било овде остати. —

После једно десетъ минута били смо ми већъ вајпути. Притежатель венте, коме самъ я за све добро плашила, одтрчи као што ми се учинило предъ карлисте да јимъ мене изда. Ми смо путовали сву осталу частъ ноћи по жалостнимъ путовима, између пропasti и шуме, и већъ се почнемо спуштати у једну долину, коју је процеао једанъ мали, изъ планине изтичући, поточићи; градни громови бацали су мрачне сњеке на узки путъ и поредъ њега на дубоке рупчаге и яруге; надъ нама су се уздизале стрмените стѣне, кое као да су хтели свакогъ тренутка на путъ стропоштати се, надъ коима су се вили само орлови и вране. О, танигда нећу я заборавити онай мрачни изгледъ дивљегъ оногъ предела. Я као садъ да гледамъ свако дрво, сваки камень, сваки изронѣни изъ земље съ кореномъ, пань, и бели крстъ, постављенъ вальда овде, за споменъ каквомъ убиеномъ путнику.

Ми смо ишли као да смо сами на крају света, војна једанъ ма иза дрва чује се ужасно: — Стой... Перико опали бичемъ мазге но у овомъ ока тренутку съ обе стране пукне неколико пушака. Перико падне, мазге стану и я скочимъ изъ интова. . . .

— И садъ, викне грађа Анатоль, кој слушајући њену приповедку нисмо смео шушнити, — и садъ ви вальда опалите пушке мужествено на разбойнике?

„Ахъ не, одговори Шпаньолка съ удивителнимъ пристодушијемъ: я самъ се била врло уплашила и почела плакати. Интовъ буде обколенъ солдатима, кое по издрпанимъ мундирима познамъ да су карлисте. Официръ кој је съ њима управљао приђе къ мени и почне ме испитивати. Я самъ седила у край пута и одвраћала главу да невидимъ тѣло несрѣћногъ Перика, кој је у својој крви лежао. На сва питанја одговарала самъ я, да самъ францускиња, и да идемъ къ роду. Међу тимъ солдати подеру мой кожни путнички сандукъ, претуре све што је у њему било вичући и псуюћи око мене. Мени је било преужасно самой у рукама ови злодјаји. . . .

Она је ућути, и са изражаемъ ужаса протре се рукомъ по челу. Теобалдъ је оставио свой плайвазъ и пазљиво упљио очи у њу: у његовимъ очима могло се примѣтити, нека беспокойва и мучителна сумња.

„Ови су люди били прави Шпаньолци, продужи гроф Лас-Бермехасъ, као да је хтела одговорити на мисли Теобалдове: зли и неумолими фанатици, они су кадри женску убити, но не увредити је. Официръ ме одведе мало на страну, и постави кодъ мене два солдата да ме чувају. На средъ пута сбере се совѣтъ, ту је било петъ или шестъ официра, свештеникъ и три человека безъ мундира. Они су се у њиномъ кругу живо разговарали. Мало подаљ одъ њи стояло је једно сто солдати Ћутећи. Мени ниси на умъ пало да је животъ мой у опасности, и я самъ се држећи молила Богу, о упокојењу душе бѣдногъ Перика, кога самъ я узрокъ смрти. Съ ужасомъ одвраћале су се мое очи одъ његовогъ мртвогъ леша, и я самъ се само бояла, да ме неће оставити саму съ њимъ, у овој страшној пустини. Присуство карлиста нисмо имали

плашило, напротивъ јоштъ ме је тѣшило; јеръ најгоре самъ се бояла остати овде сама.

Солдати су непрестано долазили и одлазили. Кадъ што су се чуле пушке; близу одъ насъ била је битка. То је све трајало једанъ сатъ. Затимъ солдати који су ме чували уклоне се одъ мене подаљ. Официри приближе се къ мени, њина лица била су мрачна и безчувствена, и сви су одвраћали одъ мене очи.

— Дона Инеса де Лас-Бермехасъ приђите овамо, рекне ми официръ у мундиру полковника главногъ штаба.

„Я се сгрозимъ чујући мое име.

— Дона Инеса де Лас-Бермехасъ, продужи далъ полковникъ, ви сте ухваћени у издайству, шпионству и непокорности къ његовомъ величеству Карлу V. Молите се давле Богу, воени совѣтъ кој је овде сабранъ, осудио васъ је на смртъ.

„Крозъ сву мене пробије смртни ледъ; стра укоши све мое членове. Умрети! умрети! у мојој двадесетој години! . . . Я паднемъ на колена, почнемъ се клети, молити и горко плакати.

— Ово је доиста униженје, кое би мужки држали за стидъ и безчестие. Но слаба жена може безъ стида молити своге убице за свой животъ. Я самъ желила живити. Сиротиню, самоћу и найпоследнију стану је би предпоставила, само да останемъ живи.“

Теобалдъ погледа на госпоју Лас-Бермехасъ съ прећашњомъ сумњомъ.

„Да, све кромъ безчестия . . . Но ови люди били су безъ сажалења, и оду одъ мене. Свештеникъ приготови се исповедати ме. Я самъ хтела говорити, но рећи су изумираје у мојимъ устма, и стояла самъ на средъ пута као окаменљена на колени, управивши погледъ мой, на редъ, у гомилице поредъ пута сложени пушака. Я нисамъ могла съ њи очи скинути, нити самъ више плачала ни за милостъ молила, но самъ само гледала у ове пушке, прне и сјајне; а надамномъ је било небо чисто и ведро. Свештеникъ ме је тѣшио; но я одъ његови речи ништа чула нисамъ, до онда кадъ ми је рекао: „— Кћери, моли се Богу, они већъ долазе.“

„Отче, отче, повичемъ я ухвативши га за хальину, я самъ невина, избавите ме? Я одъ васъ нећу одступити, они ме неће смети до васъ убити! . . . Отче, погледайте на мене; видите како самъ је јоштъ млада а они оће да ме убију! . . . Я би јоштъ могла живити! . . . О, они ће за мене предъ Богомъ одговарати.“ Монахъ је ктето мене одъ себе отиснути, но я му се јако ухватимъ за альину и пузила самъ за њимъ на колени. На једанпутъ зазвече замномъ шипке у пушкама; ова ужасна звека одекне по збуњеној глави мојој; руке мое изнемогну; я испустимъ изъ руку альину свештеника и осетимъ да се онъ одъ мене удалио. После подуже тиштине, чује се звукъ пушака и я паднемъ безчувствена на земљу.

(продужение слѣдује)

Маршије.

(Приходъ) — Еданъ Енглезъ одговорио је комисарима, који су дошли, де узму порезъ на његове приходе, слѣдуюће: „За последње године износили су годишњи

мои приходи нешто мало манѣ одъ 160. дуката; у будуће пакъ претрпи ће мои приходи неку малу промену; јръ єданъ човекъ, одъ они люди одъ кои самъ обично ове новце крао умро е.

(Втаћена посѣт) — У једной кафани жестоко се посвађају два сусједа. Јданъ одъ ови напише изъ освете ономъ другомъ на вратима увече: „Угурсузъ!“ Овай последњи оде одма кући свога разареногъ комшије; службина пакъ рекне му: „господинъ нис кодъ куће ево папира, па напишите, шта сте желили, а я ћу му поднети“. Комшија одговори: „Нис нуждно, кажите само вашемъ господару, да самъ нѣгово име напшао на вратима моимъ записано, па да самъ я држао за дужностъ, повратити му посѣту изъ учтивости“.

(Готовостъ) — Предъ једномъ болтомъ стајаше на вратима слѣдујући надпись: „Ако нис нико у дућану а и изволте звонити“. Јданъ туда пролазећи читао је надпись, завири крозъ стаклена врата, и видећи да нема никогъ, стаде изъ петни жила трзати гайтанъ одъ звонџета. Одма си ће трговацъ съ горњегъ боя доле, и запита учтиво, шта жели купити? — „Ништа“, одговори овай, „но будући се овимъ надписомъ умолява, да звони, ако никогъ у дућану нема, то самъ вамъ и я ту доброту учинити хтео“, — и оде даљ своимъ путемъ.

(Примѣри глупости) — Јданъ несрѣћникъ, кој је у рѣку скочио и утопио се да би одвратио одъ себе сумњу самоубиства, написао је при полазку одъ куће на свомъ асталу слѣдујуће рѣчи: „Я самъ се неотице удавио, јръ я самъ имао намѣру, да се само окупамъ“.

— Жена једногъ богатогъ спаје добила је за време нѣногъ бављења на польскомъ добру опасне грчеве у прсима, нѣнъ мужъ яко се препао, дозове једногъ слугу, и рекне му уплашено: „Јоване! оседлай што брже можешъ коня, па да трчишъ у варошь по лѣкарю; поитай само, я ћу међутимъ написати лѣкарју писмо.“ — Докъ је спаја писао писмо, попусте милостиву госпоју грчеви, и она оздрави. У тай ма ће слуга у собу: „Господине,“ рекне онъ спаји, „конь је оседланъ.“ — „Причекай, јоштъ мало,“ одговори спаја, „да додамъ јоштъ неколико речи,“ — и напише доле на писму слѣдујуће: „Мој је жени болъ, зато немойте ни долазити. Опростите, што васъ трудимъ!“ — Онъ запечати писмо, преда га слуги, и овай отрчи у варошь лѣкарју.

— Јданъ путникъ заспао је на поштанскимъ колима; други јданъ путникъ разбуди га съ рѣчма: „Шта напако, заръ ћете ви једнако да спавате? Та ми смо међутимъ већь грданъ просторъ прешли?“ — „Па колико сте већь прешли?“ запита дремљиви путникъ. — „Ми смо,“ одговори онай други, прешли већь пуна три сата одавде.“

(Поштенѣ.) Јданъ лихвоимацъ запита једногъ ученикъ или шальиковогъ човека у дружству, шта онъ разумева подъ понятиемъ поштена и честности? — „Нашто ми такво питанї?“ одговори шальивацъ, „што се мешате у ствари, вое се васъ нетичу?“

(Американске кафани) Јданъ путникъ Европљанинъ продере се у једной малой американской варошици на првогъ келнера съ рѣчма: „Шта то радишъ, црни угурсузе; већь си ме двапутъ будио, да устанемъ, јръ је дору-

чакъ готовъ; и јадъ нисамъ хтео устати, јръ ми се јошъ спава, а ти извлачишъ чаршавъ исподъ мене!“ — „Опростите господине,“ одговори безазлена келнеръ, „ја нисамъ другче могао; јръ ми чаршавъ треба за софору!“

— Отаџъ једногъ селяка биаше на смрти, и дошло је већь до издисана. Селякъ отрчи у глуво доба свештенику, да га доведе умирућемъ отцу; но јадъ је дошао подъ прозоръ свештениковъ, онъ је морао пунатри сата чекати, јрбо је сасвимъ тио куџао. Јадъ се свештеникъ найпосле разбуди, запита га онъ, зашто нис аче куџао. Селякъ одговори: „Я самъ се побојао, да ваље у сну не узнемиримъ“. — „Е па добро, шта си радъ?“ запита га свештеникъ. — „Мой је отаџъ издисао“, одговори селякъ, „јадъ самъ ја одъ куће пошао“. — „Е, то је онъ већь издануо“, одговори свештеникъ, „јръ ти си три сата подъ прозоромъ стояо; и я ћу по свой прилици поздно доћи“. — Неверујемъ, господане попо!, одговори селякъ, „јръ кодъ ћега је комшија Пера, и овай ми је обећао, да ће до вашегъ долазка мога отца забављати, да му лакше прође време“.

— Једно друштво ишло је у пољ у шетњу. Јадъ су се већь далеко одъ вароши одмакли, поче се небо са свију страна облацима навлачити. — „Чуйте“, рекне јданъ између њих, „ја ћу Бога ми да се вратимъ; јръ киша текъ што нис плюснула, и онда ће мой новъ шеширъ искласити се“. — „Знашъ шта“, одговори му јданъ изъ друштва, „ако стане киша падати, я ћу ти дати мой шеширъ на послугу, а я ћу узети твой“. — Онай први радостанъ, што ће свой шеширъ одъ кише сачувати пристане на то, и тако су ишли мирно даљ.

Источне пословиџе.

Срце будале стоји на језику, а језикъ мудраца стоји на срцу.

Магарацъ кој свой товаръ носи, више вреди него јданъ лађа кој люде раздире.

Сузе и туженја, то су оружја слаби људи.

Сребролюбије, то је мучитељ богати људи.

Ко другога учи мудрости, а самъ се мудро невлада тай је подобанъ ономе ратару кој оре а несе.

Јадъ страсти разумъ надвладају, подобно је овомъ љовеку надъ кимъ жена заповеда.

Умереность је дрво, когъ је коренъ задовољство, а плодъ спокойјество.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Изъ Цариграда одъ 22. пр. м. явљају: Портале је издала законъ о печатници. По коме неће бити цензура, него ће се само по јданъ комадъ печатаногъ дѣла савјетнику просвештенија на прегледъ и одобренъ послати. Књигопечатње и литографска заведенија дозволяја ће виша власт. Препечатавање каквогъ дѣла безъ знанја списателя чије је то дѣло, забранјено је. Велика енглеска лађа „Ростонъ“ запалила се кодъ Смирне и пропала.

— Баронъ Рихтхофенъ прајски пуномоћникъ, за европску комисију која ће устроити Влашку и Молдавију, похи ће ови дана изъ Берлина у Букурештъ а тако

исто и руски и аустр. пуномоћници поћи ће изъ Беча, француски већ є у Букурешту.

— Бечке новине явљају да по писмама изъ Париза, слаба є надежда да ће кназъ црногорски Данило, склонити Француску да му ма какву помоћ и заузимање у његовомъ потраживању одъ Турске, учини.

— У уговору — што є Енглеска съ Францускомъ заключила да заедно противу Кине војою, — потврђую да се Француска обвезала ако буде потребе 20.000. војника у Кину послати.

— Изъ Русие явљају: да є у Петербургу било једно војно торжество. У овој се години навршава 125. год. одъ како є први кадетски корпус установљен. Царь є присуствовао са великимъ кназевима.

„Вѣдомости Петербуржске“ явљају да на југу кинескогъ царства све више револуција отима ма'. Престолна варошь Пекингъ почела се разсељавати, јер изъ побуњени предѣла никако не долази данакъ. Чиновницима неиздаје се плата, државне касе празне су сасвимъ. Сребрни новаца сасвимъ є нестало. Правителство принуђе-

но є да кује новце одъ гвожђа. Правителство незна шта да ради.

— Перзия по смислу уговора са Енглескомъ дала є независимость Херату.

— Француске новине явљају: да ће царъ руски Александер на пролеће у Италију путовати, и после тога може бити и у Парију доћи. За време његовогъ путовања одправљаће државне послове једна комисија која ће се састојати изъ цареве браће вел. кназева Николе и Милана, и неколико генерала.

— Телеграфска депеша изъ Париза одъ 2. марта явља: „кназъ црногорски Данило био є данасъ у Тилеријама примљенъ, и представио є цару свога будућегъ заступника кој ће у Парију седити.

— Фрайбуршки универзитетъ кој є основанъ 9. Септ. 1457. год. слави ће ове године у тај данъ свој четиристољтво трајање.

— Владајући кназъ Шаумбург-липски, у Немачкој, кој є најстарији између свију владателя у Европи, слави ће 26. Апр. 50. год. одъ како є на престолъ ступио.

О Г Л А С И.

(1—3) Слѣдујућа непокретна доба умрлогъ Николачета Величковића, бившегъ овдашњегъ трговца, и недавно умрле жене његове Марије, даваћемо подъ аренду одъ Ђурђева два ове године:

1. Кућу у Београду на великој плацу наодећу се, у којој се на горњемъ боју две велике собе, једна са рапсомъ и пространъ ходникъ наоди. У јављи доле има једна велика трапезария съ кујномъ, и друга мана соба за млађе съ кујномъ и шпархердомъ.

2. Три дућана подъ истомъ кујномъ и

3. Едну башту на Врачару за сејић кукуруза спремљену, у добријој огради, на ћошку до куће г. доктора Бирга.

Кој би дакле кое одъ предреченихъ добара подъ аренду узети желио, нека се или нама или пакъ гг. браћи Величковићима трговци овдашњимъ, найдалъ до 10. Априла тек. год. погодбе ради пријави, где и потребна о томе условија сазнати моћи.

У Београду 4. марта 1857.

Тутори масе.

Ђорђе Ђурић
М. Барловачъ.

(1—3) У Антулиновој кући имаде о Ђурђевудне ове године за издавање вданъ квартире состоји се изъ

4 собе једне кујне са шпархертомъ и шпайзомъ, и једногъ оделенија у по-друму. — Кој га жели имати нека се изволи пријавити притежателю у истој кући.

К. С. Антула,

Долеподписаны даје одъ идућегъ Ђурђева дана ове год. свою на теразијама кафану са 4. собе, кујномъ, по друму и лагучомъ, подъ кирију. Којма волу неко се пријави.

Андраша Борштиновића
(4—5) шлосеръ майсторъ

НОВА КЊИГА
подъ именомъ „Црногорацъ или страдања Христијана у Турској“, романъ одъ Левичнига превео Стојань Божковић професоръ. Печата се у Новом Саду и у три свеске изнене пре-ко 40 печатани табака. Ово є једна одъ најинтересантнијихъ књига по свомъ садржају за нашъ народъ. Сваки се умолява да се скупљаја предплате-прими, и да уписнике у Шабацъ г. професору Ст. Божковићу шалѣ, а у Београду да се уписују кодъ г. проф. Стојана Вельковића. Једанаеста књига дава се на даръ. Имена уписника би ће у последњој свески трукована. Цена прве свеске (одъ 15 табака) 8 гроша а другој двеју свески по 6 гр. своје дело 20 гроша.

ПРОДАЈА ДОБАРА.

(2—3) Долеподписаны продаје изъ слободне руке своје две куће у једној

јављији зовоме пређе кодъ „Грчкогъ Краља и Краљице“, заедно са земљомъ, једну башту, одъ тридесетъ фатиширине, а толико исто и дужине, на два лица, засађену добромъ лозомъ, и облагороденимъ воћкама у комшију гг. Шафарика професора, браће Јокића и г. Лазића секретара преч. конзисторије београд.; три плаца у чаршији Фишекцијск. на лицу, два по 10 фати лице а по 20 дужине, и трећи 8 фати лице а 25 дужине; једну меану постојећу на Дунаву у Гроцкој съ две магазе, и једну кућу у Смедереву съ две собе и две саражане съ једнимъ аромъ и баштомъ у Јавајској Мали.

Никола Ж. Райковић
Протокол. Врх. и Касац. Суда.

Подписаны ступивши у ортакљукъ болтарске радић, овимъ свакоме објављујемо, да ће Фирма трговине наше подъ подписомъ „Миленковић, Петровић и Коцић“ ићи, и овакови подпись кодъ подписаны, да ће све наше на свакомъ писменомъ документу обvezivati.

У Пожаревцу 1. Јануара 1857

Јоца Миленковић
Лазаръ Петровић
(2—3) Милијо Коцићъ

— Сви бројеви Шумадинке одъ ове године могу се јоште добити.